

Brüsszel, 2021. május 28.
(OR. en)

9138/21

RECH 267
COMPET 424
EDUC 215
SOC 352
EMPL 261

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Dátum:	2021. május 28.
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	9009/21
Tárgy:	Az Európai Kutatási Térség elmélyítése: vonzó és fenntartható életpályák és munkafeltételek biztosítása a kutatók számára és a képzett munkaerő cirkulációjának megvalósítása – A Tanács következtetései (elfogadva: 2021.05.28)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak „Az Európai Kutatási Térség elmélyítése: vonzó és fenntartható életpályák és munkafeltételek biztosítása a kutatók számára és a képzett munkaerő cirkulációjának megvalósítása” című tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2021. május 28-án tartott 3797. ülésén fogadott el.

A Tanács következtetései

„Az Európai Kutatási Térség elmélyítése: vonzó és fenntartható életpályák és munkafeltételek biztosítása a kutatók számára és a képzett munkaerő cirkulációjának megvalósítása”

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE

- az Európai Kutatási és Innovációs Térség létrehozásáról szóló 2000. júniusi tanácsi állásfoglalásra¹, amelyben immár hangsúlyt kap az emberi erőforrások kérdése és a tudományos és technológiai szakmák vonzereje,
- az Európai Kutatási Térségben a kutatói szakmáról és életpályáról szóló, 2003. november 10-i tanácsi állásfoglalásra², amelyben a Tanács egyebek mellett arra szólította fel a tagállamokat és a Bizottságot, hogy osszák meg egymással értékelési rendszereiket, illetve dolgozzanak ki ilyen rendszereket, javítsák a kutatók munkafeltételeit, valamint ösztönözzék a kutatók ágazatközi mobilitását, és amelyben a Tanács a Bizottságot az ezzel kapcsolatos rendszeres jelentéstételre kérte fel,
- az európai kutatási térségben a tudomány és technológia terén a humán erőforrás megerősítéséről szóló, 2005. április 18-i tanácsi következtetésekre³,
- az Európai Tanács 2008. március 13–14-i következtetéseire, amelyben az Európai Tanács felszólította a tagállamokat, hogy az „ötödik szabadság” megteremtésével számolják fel a tudás szabad mozgásának akadályait, mégpedig mindenekelőtt azáltal, hogy nyitottabbá és versenyképesebbé teszik a kutatók munkaerőpiacát, amely így jobb karrierstruktúrát kínál, átlátható és családbarát lesz,
- „A családbarát tudományos pályákról: integrált modell felé” című, 2008. május 30-i tanácsi következtetésekre⁴, amelyben a Tanács emlékeztetett arra, hogy milyen meghatározó szerepet játszik a kutatási és technológiafejlesztési politika Európa számára a lisszaboni stratégiával összefüggésben, hangsúlyozta a nők által a tudomány és technológia terén betöltött fontos szerepet, továbbá rámutatott, hogy meg kell teremteni a hivatás és a magánélet közötti jobb egyensúly feltételeit, valamint hogy a tudományos pályákat fokozottabban családbaráttá kell alakítani,

¹ HL C 205., 2000.7.19., 1. o.

² HL C 282., 2003.11.25., 1. o.

³ 8194/05.

⁴ 10212/08.

- „Az európai kutatói partnerségről: a szakmai előmenetel és a mobilitás elősegítése” című, 2008. szeptember 26-i tanácsi következtetésekre⁵, amelyben a Tanács hangsúlyozta, hogy egyensúlyt kell kialakítani az európai szintű nyitás és az intézmények autonómiája között, és megerősítette az Európai kutatói chartában és a kutatók felvételi eljárásának magatartási kódexében⁶ (a továbbiakban: a charta és a kódex) foglalt elveket és értékeket, továbbá kijelentette, hogy nemzeti és uniós szinten is figyelemmel kell követni az elért eredményeket,
- a François Biltgen (LU) és José Mariano Gago (PT) miniszterek által készített „Európai partnerség a KTF-karrier vonzóbbá tételének és az európai kutatók mobilitási feltételeinek a javításáért” című, 2009. május 18-i jelentésre⁷, amelyben a két miniszter diverzifikált kutatói életpályákra, kettős szakmai pályafutásra, a kutatók családjára vonatkozó feltételekre és rugalmas biztonságra tett javaslatot, továbbá szorgalmazta a más tanácsi formációkkal kialakítandó szinergiákat,
- az európai kutatók mobilitási és karrierlehetőségeiről szóló, 2010. március 2-i⁸, valamint a kutatási integritásról⁹, illetve a nemek közötti egyenlőség előmozdításáról¹⁰ szóló, 2015. december 1-jei tanácsi következtetésekre,
- az Európai Parlament 2010 áprilisában közzétett, „Jobb szakmai előmeneteli lehetőségek és több mobilitás: európai kutatói partnerség” című állásfoglalására¹¹, amelyben az Európai Parlament mindenekelőtt egységes uniós karriermódellet kialakítását kérte, egy Európai Kutatói Nyugdíjalap létrehozását sürgette, valamint felszólította a tagállamokat, hogy tegyék vonzóbbá a kutatók számára az anyaintézményükbe való visszatérést,
- az Európai Tanács 2011. februári következtetéseire¹², amelyben az Európai Tanács hangsúlyozta, hogy Európának egységes kutatási térségre van szüksége ahhoz, hogy vonzóvá váljon a tehetségek és a beruházások számára, továbbá a kutatás és az innováció tekintetében egy valóban egységes piac létrehozására szólított fel,
- a felsőoktatás modernizációjáról szóló, 2011. november 28–29-i tanácsi következtetésekre, amelyben a Tanács nyílt és átlátható személyzeti felvételi eljárások bevezetését, valamint a kutatói életpályák európai keretrendszerének létrehozását kérte,

⁵ 13671/08, 7652/1/08 REV1.

⁶ A Bizottság 2005. március 11-i 2005/251/EK ajánlása.

⁷ 10003/09.

⁸ 6833/10.

⁹ 14853/15.

¹⁰ 14846/15.

¹¹ HL C 87E., 2010.4.1., 116. o.

¹² EUCO 2/11.

- az Európai Kutatási Térség 2015–2020-as időszakra szóló menetrendjéről szóló, 2015. május 29-i tanácsi következtetésekre¹³, amelyben a Tanács hangsúlyozta többek között, hogy a humán tőke fontos szerepet tölt be az EKT előrevitelében, valamint hogy erősíteni kell az átfogó humánerőforrás-stratégiákat és nagyobb teret kell biztosítani a fiatal kutatóknak, vonzó karrierlehetőségeket teremtve számukra,
- a nyitott tudomány rendszerére való áttérésről szóló, 2016. május 27-i tanácsi következtetésekre¹⁴,
- a pályakezdő kutatók támogatásáról és a tudományos pályák vonzerejének növeléséről szóló, 2016. novemberi tanácsi következtetésekre¹⁵, amelyben a Tanács összekapcsolta a kutatói életpályákat a készségfejlesztési programmal, továbbá mindenekelőtt arra szólította fel a Bizottságot, hogy fejlesszen ki nyomkövetési eljárásokat a kutatók Unión belüli, valamint az Unió és harmadik országok közötti mobilitási áramlásainak mérésére,
- a Bizottságnak a tudományos információkhoz való hozzáférésről és azok megőrzéséről szóló, 2018. április 25-i (EU) 2018/790 ajánlására, amelyben a Bizottság mindenekelőtt felkéri a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki és hajtsanak végre világos szakpolitikákat, amelyek a kutatók számára létrehozott toborzási és karrierértékelési rendszernek, a kutatóknak juttatandó támogatások odaítélésére szolgáló értékelési rendszernek és a kutatást végző intézmények számára létrehozott értékelési rendszereknek a tudományos információk vonatkozásában történő kiigazítására irányulnak,
- az Európai Kutatási Térség irányításáról szóló, 2018. november 30-i tanácsi következtetésekre¹⁶, amelyekben a Tanács hangsúlyozta, hogy fejleszteni kell a kutatók európai munkaerőpiacát, a nyílt tudományt elismerési és jutalmazási mechanizmusokkal kell összekapcsolni, valamint rámutatott a kutatói készségfejlesztési rendszerek jelentőségére, és jobb szinergiákat szorgalmazott az európai felsőoktatási térséggel,
- az Európai Kutatási Térséggel és Innovációval Foglalkozó Bizottság (ERAC) által 2019. december 17-én elfogadott, az EKT jövőjéről szóló véleményre¹⁷, amelyben a bizottság felvázolta az „új EKT” főbb elemeit,
- a fiatal kutatókról szóló 2016. évi pozsonyi nyilatkozatra, amelyben megfogalmazódott a jobb kutatói életpályák iránti igény, valamint a képzett munkaerő cirkulációjával kapcsolatos, 2020. évi zágrábi cselekvési felhívásra, amely a képzett munkaerő kiegyensúlyozottabb cirkulációjához történő hozzájárulás érdekében összekapcsolta a kutatói életpályák javítását a jobban teljesítő nemzeti/helyi kutatási ökoszisztémák igényével,

¹³ 9351/15.

¹⁴ 9526/16.

¹⁵ 15013/16.

¹⁶ 14989/18.

¹⁷ ERAC 1201/20.

- a Bizottság által 2020. június 30-án elfogadott európai készségfejlesztési programra, amelyben a Bizottság a kutatókra vonatkozó európai kompetenciakeret kidolgozására és a kutatók számára szükséges alapkészségeknek a támogatására, a készségek taxonómiájának kidolgozására, valamint a kapcsolódó képzéseknek a bevezetésére szólított fel a szociális jogok európai pillérével összhangban,
- a Bizottság „Új EKT a kutatás és az innováció szolgálatában” című, 2020. szeptember 30-i közleményére¹⁸,
- az új Európai Kutatási Térségről szóló, 2020. december 1-jei tanácsi következtetésekre¹⁹, amelyben a Tanács felkérte a portugál elnökséget, hogy a Bizottsággal együttműködve folytassa a kutatási életpályák témájában végzett munkát, valamint hangsúlyozta, hogy hogy szorosabb szinergiákat és kapcsolatokat kell kialakítani az EKT és az európai oktatási térség felsőoktatáshoz kapcsolódó elemei között,
- a szociális jogok európai pillérére, amelynek értelmében az EKT alapvető fontosságú ahhoz, hogy Európa versenyképessé és fenntarthatóvá váljon, és az innováció révén lehetőségeket szabadítson fel, valamint a Tanács szociális védelemről szóló, kapcsolódó ajánlására²⁰, amelyben a Tanács arra sarkallta a tagállamokat, hogy mindenki számára javítsák a szociális védelemhez való hozzáférést;

I. Bevezetés

1. NYUGTÁZZA, hogy a kutatási és innovációs (K+I) rendszerek középpontjában a kutatók és a kutatás-fejlesztésben (K+F) részt vevő, a köz- és a magányszféra ágazataiban dolgozó egyéb személyzet állnak, valamint hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 179. cikkével létrehozott EKT célja a kutatás belső piacának létrehozása, ahol a kutatók, a tudományos ismeretek és a technológiák szabadon áramlanak a magas színvonalú tudás-előállítás, ismeretterjesztés és innováció biztosítása érdekében; továbbá HANGSÚLYOZZA, hogy az eddigi eredmények ellenére továbbra is vannak kihívások, és összehangoltabb fellépésre van szükség;

¹⁸ 11400/20 + ADD1.

¹⁹ 13567/20.

²⁰ A Tanács 2019. november 8-i ajánlása (HL C 387., 2019.11.15., 1. o.).

2. az EKT-re vonatkozó szakpolitikai program megvalósítása érdekében és figyelembe véve a Bizottság által az EKT-vel, nevezetesen az „EKT elmélyítésének” prioritásával kapcsolatban meghatározott ütemtervet, MEGÁLLAPÍTJA, hogy a kutatói életpályákkal kapcsolatban megfelelő keretfeltételekre van szükség, beleértve a munka és a magánélet közötti egyensúlyt²¹, valamint a mindenki számára megvalósuló foglalkoztathatóságot és a szociális védelemhez való hozzáférést²².
3. EMLÉKEZTET ARRA, hogy az „új EKT” létfontosságú eleme a kutatói életpályák vonzerejének Unió-szerte történő növelése, amelynek keretében inkluzív és támogató munka- és foglalkoztatási feltételeket kell teremteni – és többek között biztosítani kell az egész életen át tartó tanulást – a fenntarthatóbb és kecsegtetőbb kutatói életpályák érdekében, aminek eredményeként elfoglaltság nélkül meg lehet nyerni a pálya számára a legkiválóbb tehetségeket és a pályán lehet tartani a kiváló európai és azon kívüli kutatókat;
4. ÜDVÖZLI a Bizottság EKT-vel kapcsolatos közleményében szereplő, a kutatói életpályák megerősítését támogató intézkedésekből álló eszköztárat és a kapcsolódó, például a nyílt tudománnyal, az inkluzivitással és a kiválósághoz való hozzáféréssel összefüggő intézkedéseket (például az EURAXESS kezdeményezést és a képzett munkaerő cirkulációjának elősegítését);
5. ÚGY VÉLI, hogy a kutatói életpályák kérdése túlmutat a kutatási és innovációs politikákon, mivel ahhoz más közpolitikákat, például a foglalkoztatáspolitikát, a szociálpolitikát és az oktatási politikát is mozgósítani kell, mégpedig felismerve a szinergiákra és a horizontális koordinációra nyíló lehetőségeket; HANGSÚLYOZZA a nemzeti, regionális és ágazati dimenziók jelentőségét, valamint azt, hogy meg kell őrizni a szervezetek autonómiáját;
6. RÁMUTAT, hogy a határokon és ágazatokon átívelő együttműködés, a nyitottság, az információmegosztás, a tisztességes munkaerő-felvétel, a verseny és a K+I tevékenységek alapján szerzett tudásból fakadó értékteremtés hozzájárul a fenntartható és vonzó kutatói életpályák kialakításához;
7. KIEMELI, hogy az EKT sikeresen előmozdította a kutatók mobilitását, megszüntette a cirkuláció és a szakmai előmenetel előtt álló akadályokat, többek között a charta és a kódex, valamint annak végrehajtási mechanizmusai révén, beleértve a kutatói humán erőforrás-stratégiát és az EURAXESS kezdeményezést, a Marie Skłodowska-Curie-cselekvéseket, az Európai együttműködést a tudomány és a technológia területén (COST), továbbá a K+I terén gyengén teljesítő országok felzárkóztatását célzó intézkedéseket; az előrelépés ellenére azonban a kutatói életpályák európai és nemzetközi dimenziója továbbra is közös erőfeszítéseket és kötelezettségvállalásokat igényel a tagállamok és az Unió részéről;

²¹ A 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 irányelv.

²² A Tanács 2019. november 8-i ajánlása (HL C 387., 2019.11.15., 1. o.).

II. Mobilitás, a képzett munkaerő cirkulációja, valamint kutatási és innovációs rendszerek

8. EMLÉKEZTET arra, hogy a kutatóknak és az egyéb K+F személyzetnek a földrajzi, ágazatközi és tudományágak közötti mobilitása az új EKT alapvető dimenziója, valamint hogy az Uniónak és a tagállamoknak – a kutatók kiegyensúlyozatlan áramlásának kezelése érdekében – törekedniük kell a képzett munkaerő cirkulációjára; TUDATÁBAN VAN annak, hogy a képzett munkaerő cirkulációja függ a megfelelő keretfeltételektől, a kutatási rendszerek általános színvonalától és vonzerejétől, valamint attól, hogy a kutatói pályák interoperábilisak és vonzóak-e; ARRA ÖSZTÖNZI a tagállamokat, hogy a megfelelő keretfeltételek megteremtésével – többek között kielégítő mértékű K+I beruházások és szükséges esetben reformok végrehajtása révén – javítsák a kutatási és innovációs rendszerek színvonalát;
9. ELISMERI, hogy a mobilitás a karrier korai szakaszában fejt ki igazán jelentős hatást a kutatói életpálya alakulására, mivel ilyenkor jellemzőbb, hogy a kutatók megfelelő álláshelyet, illetve mentorálást, szakmai előmenetelt, jobb javadalmazást és jobb foglalkoztatási feltételeket, jóllétet, illetve jobb munka és magánélet közötti egyensúlyt keresnek, továbbá a kutatási ökoszisztémák minősége is jobban befolyásolja őket;
10. HANGSÚLYOZZA, hogy a tisztességes munkaerő-toborzás, valamint az intézmények és rendszerek[...] között a tehetségeikért folytatott tisztességes verseny alapvetően fontosak ahhoz, hogy a kutatási rendszerek vonzereje javuljon; RÁMUTAT a nemzeti és helyi kutatási rendszerekbe való beruházás szükségességére és arra, hogy a szakmai előmenetelnek kedvező, megfelelő és tisztességes munkakörülményeket kell teremteni annak érdekében, hogy kiiktassuk a belső piacon belüli és kívüli kiegyensúlyozatlan áramlásokat okozó egyik legfőbb meghatározó tényezőt;
11. KIEMELI, hogy a kutatók egyenlőtlen áramlásával és a képzett munkaerő cirkulációjával nemcsak nemzeti, hanem európai szinten is foglalkozni kell[...] szakpolitikai intézkedések és eszközök segítségével, és ennek keretében a különböző országoktól összehasonlítható adatokat kell bekérni; FELSZÓLÍTTA a Bizottságot, hogy e cél elérése érdekében dolgozzon ki eszközöket és intézkedéseket többek között az EKT-központokon és az ERA4You kezdeményezésen, a részvétel bővítésére irányuló cselekvéseken, valamint azon támogató eszközökön keresztül, amelyek a nemzeti K+I rendszerek reformjának megtervezését és végrehajtását segítik, egyebek mellett a Horizont keretprogram szakpolitika-támogató eszközének felhasználásával;

12. RÁMUTAT a mobilitást és karrierfejlesztést ösztönző európai szintű rendszerek (ERASMUS+, Marie Skłodowska-Curie-cselekvések, Európai Kutatási Tanács, COST), valamint a nemzeti visszatérési és integrációs rendszerek fontosságára; ezzel összefüggésben VÁRAKOZÁSSAL TEKINT a Horizont Európa keretprogramban előírányzott azon tanulmány eredményei elé, amely a kutatók származási országukba való – az Unión belül vagy az Unióba történő – visszatérését elősegítő támogató intézkedésekről szól, és amely hasznos eszköz lehet a kutatóképzési programok és rendszerek modernizációjához vagy fejlesztéséhez – amennyiben az helyénvaló és indokolt –, továbbá az intézmények vonzerejének növeléséhez világszerte;

III. Nyitott munkaerőpiac a kutatók számára

13. KIEMELI, hogy az EKT 2015–2020-as időszakra szóló menetrendjének egyik prioritása, a „Nyitott munkaerőpiac a kutatók számára” elnevezésű 3. EKT-prioritás célja, hogy a munkaerő-felvétel nyitottsága révén növelje a kutatói mobilitást Európában, jól működő munkaerőpiacot hozva létre a kutatók számára; VÁRAKOZÁSSAL TEKINT e prioritás értékelése, és az annak nyomán tett esetleges ajánlások és intézkedések elé;
14. RÁMUTAT arra, hogy számos országban egyre jellemzőbb a tudományos életben a bizonytalan foglalkoztatás, a tehetségek elvesztése és az állásbiztonság csökkenése, amit a Covid19-világjárvány tovább súlyosbít; MEGÁLLAPÍTJA, hogy az intézményi, illetve a projektalapú finanszírozás közötti egyensúly nem optimális, és ez a rövid távú, projektalapú szerződéseknek kedvez, amelyek viszont nem kínálnak hosszú távú perspektívát a kutatók számára, amit az a tény is alátámaszt, hogy a tudományos életpálya kezdeti szakaszában a kutatók túlnyomó részét határozott idejű, támogatáson alapuló szerződéssel foglalkoztatják; TISZTÁBAN VAN azzal, hogy a tudományos álláshelyek száma korlátozott, és a kutatók egyre gyakrabban a tudományos világon kívül találnak állást, vagy csak szakmai pályájuk későbbi szakaszában nyernek el állandó álláshelyet; FELKÉRI továbbá a tagállamokat és a Bizottságot, hogy megfelelő eszközökkel igyekezzenek elősegíteni a vonzó munkafeltételek megteremtését a tudományos életben belül és azon túl is;
15. TISZTÁBAN VAN azzal, hogy a pályakezdő kutatók számos akadállyal szembesülnek a tudományos körökön belül és kívül egyaránt, így például nem állnak rendelkezésükre megfelelő pályaaorientációs mechanizmusok, valamint nem vonnak be más ágazatokat a képzési és karrierfejlesztési rendszereikbe, és ezáltal eltérés állhat fenn a kutatók által kínált készségek és a munkaerőpiacon elérhető állásokhoz szükséges készségek között; RÁMUTAT, hogy a pályakezdő női kutatók további sajátos akadályokba ütköznek;

16. KIEMELI, hogy a készségkereslet és -kínálat közötti, számos ország munkaerőpiacán megfigyelhető eltérés abból fakad, hogy a doktori képzés során elsősorban a tudományos kutatói életpálya, a kutatói készségek és a sztenderd tudományos ösztönzők állnak a középpontban, és így a tehetséges hallgatók nem sajátítanak el olyan transzverzális készségeket, amelyekkel más ágazatokba átléphetnének, ahol pedig a tudományos profilok iránti felvevőképeség szűkös; HANGSÚLYOZZA, hogy támogatni kell a karrierfejlesztési és -tanácsadási szolgáltatásokat – ezen belül a szakmai előmenetelre irányuló tanácsadást – az életpálya minden szakaszában; és ÖSZTÖNZI, hogy a szakpolitikai döntések, valamint a kutatókkal és a kutatói pályával kapcsolatos megfontolások alakításában jusson nagyobb szerep a készségekkel kapcsolatos információgyűjtésnek az e területen bevezetendő nemzeti intézkedések vagy stratégiák tervezésekor; továbbá HANGSÚLYOZZA, hogy a magánszektorral együttműködésben megszervezett doktori képzés segít a kétféle kultúra közötti különbségek áthidalásában és a tudományos körökön kívül megkövetelt kutatói készségek megerősítésében, elősegítve ezzel a foglalkoztathatóságot;
17. KIEMELI ezzel összefüggésben a továbbképzés és átképzés, valamint a transzverzális készségek – különösen a digitális készségek – jelentőségét; és FELKÉRI a Bizottságot, hogy mozgósítsa elő a készségfejlesztési paktummal szinergiában végrehajtandó olyan kezdeményezéseket, amelyek célja, hogy a köz- és magánszektorban tevékenykedő érdekelt felek együttműködésének elősegítésével maximalizálják a készségekbe való beruházás hatását;
18. KIEMELI, hogy a doktori képzési programokat szélesíteni kell, a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések keretében létrejött doktori hálózatok mintájára építve, túllépve a tudományos képzésen és kitérve a más ágazatok által nagyra értékelt transzverzális készségekre is, valamint más ágazatokat is bevonva a pályakezdő kutatók képzési rendszereibe már a képzés legelején annak érdekében, hogy az jobban illeszkedjen a tudományos életen kívüli készségigényekhez; e tekintetben ELISMERI a képzéshez való hozzáférés bővítésének előmozdítását célzó szakpolitikai intézkedések és a karrierfejlesztési eszközök fontosságát, valamint a tudásból való értékteremtésnek, a vállalkozói szellemnek és adott esetben az induló innovatív vállalkozások létrejöttét támogató intézkedéseknek a jelentőségét; és FELKÉRI a Bizottságot, hogy az ERA4You tervezésekor – a tagállamok legjobb gyakorlataira támaszkodva – tárják fel ezeket a lehetőségeket;
19. MEGÁLLAPÍTJA, hogy a kutatók egyenlőtlen áramlására ható számos tényező között említhetjük a javadalmazási szinteket, a nyugdíjakat, a szociális biztonságot és további olyan foglalkoztatási feltételeket, amelyek jórészt nemzeti, regionális vagy intézményi szinten meghatározottak;

20. MEGÁLLAPÍTJA, hogy az EKT-n belül a magasan képzett tehetségek sokrétű és döntő szerepet játszanak a kutatási és innovációs rendszerek sikerében, többek között adatgazdászként, kutatási (e-)infrastruktúra üzemeltetőként, a kutatások facilitátoraként, tudásközvetítőként vagy az innováció- és technológiatranszfer lebonyolítóiként és koordinátoraiként; MEGÁLLAPÍTJA, hogy ezeket a szerepeket el kell ismerni, és képzéssel és karrierfejlesztési eszközökkel kell támogatni az álláslehetőségek optimalizálása érdekében; FELKÉRI továbbá a tagállamokat és a Bizottságot, hogy dolgozzanak ki intézkedéseket a karrierlehetőségek változatosságának növelése és a többszörös karrierút támogatása céljából;

IV. Vonzó európai keret a kutatói életpályára vonatkozóan

21. MEGÁLLAPÍTJA, hogy elengedhetetlen egy rugalmas európai keret kialakítása a kutatói életpályára vonatkozóan azon feltételek megteremtéséhez, amelyek mentén Európa megtarthatja és odavonzhatja a tehetségeket, elősegítve az interoperabilitást, az összehasonlíthatóságot, a karriermegszakításokat és a mobilitást; ÜDVÖZLI a Bizottság által az ESCO-osztályozás²³ 2021. évi aktualizálása céljából végzett szakmai előkészítő munkát, valamint a kutatókra vonatkozó európai kompetenciakeret kidolgozását, amelynek köszönhetően lehetővé válik e szakma európai szintű elismerése; NYUGTÁZZA továbbá az EURES-szel²⁴ kapcsolatban elvégzendő munkát, és FELKÉRI a Bizottságot, hogy dolgozza ki a kutatói készségek taxonómiáját²⁵ annak érdekében, hogy statisztikailag nyomon lehessen követni a képzett munkaerő cirkulációját, valamint ez alapján a tagállamokkal megbeszéléseket lehessen folytatni a lehetséges mutatókról, és javaslatot lehessen tenni a nemzeti szakértelem erősítését célzó képzési programokra;
22. ELISMERI, hogy a globális, európai és nemzeti taxonómiai szintek koherenciája elő fogja segíteni a különböző ágazatokon belüli karrierrek interoperabilitását és az ágazatközi mobilitást, az egyetemek, a kutatószervezetek és a vállalkozások autonómiájának teljes körű tiszteletben tartása mellett;

²³ ESCO: készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása.

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/589 rendelete (2016. április 13.) a foglalkoztatási szolgálatok európai hálózatáról (EURES), a munkavállalók mobilitási szolgáltatásokhoz való hozzáféréséről és a munkaerőpiacok további integrációjáról.

²⁵ 9349/20.

23. KIEMELI, hogy a jelenlegi jutalmazási és értékelési gyakorlatok nagyrészt a bibliometrián alapulnak, és kevésbé veszik figyelembe, hogy a kutatók mit és hogyan értek el (kiválóság és hatás), és e gyakorlatokat a minőségi értékelés irányába kell mozdítani, ami hatással lehet a kutatói életpályák diverzifikációjára, figyelembe véve a nyílt együttműködést, a tudás- és adatmegosztást, a kutatási eredmények hasznosítását, az ágazatközi szempontokat és adott esetben a társadalmi szerepvállalást; HANGSÚLYOZZA, hogy fel kell tárni a minőség mérésének olyan lehetőségeit, amelyek jobban a tehetségen alapulnak és érzékenyek a sokrétűségre, túlmutatva a publikációk és az idézettség mérésén, figyelembe véve többek között a kutatási kiválóságot, a tanítást, a készségeket, a hatást, a társadalomnak nyújtott szolgáltatásokat (pl. betegellátás), a nyílt tudomány gyakorlását, a csapatban végzett tudományos munkát, a mobilitást, az irányítási és vezetői készségeket, a vállalkozói szellemet, valamint az iparral való együttműködést; NYUGTÁZZA az eddigi tapasztalatokat és azokat a reformokat, amelyek a tagállamokban, valamint a kutatószervezetekben és egyetemeken zajlanak, és amelyek európai megközelítést sürgetnek a kutatói tehetség értékelésére vonatkozóan; ÜDVÖZLI, hogy a Bizottság jelenleg konzultációt folytat a szakpolitikai döntéshozókkal (uniós és tagállami szinten), a kutatásokat finanszírozó és végző felekkel és egyéb érdekelttel a kutatások értékelésének megreformálásáról;
24. NYUGTÁZZA, hogy az EKT-vonatkozású munkacsoportokban és a Bizottságban – az érdekelt felekkel együttműködésben – jelenleg is zajlik a charta és a kódex hatályának felülvizsgálata, és FONTOLÓRA VESZI annak elemzését, hogy a későbbiekben lehetne-e azokat olyan egyetlen keretben egyesíteni, amely holisztikusabb megközelítést alkalmazna, kitérne az értékeken és elveken túlmutató minden kihívásra, és hatókörét a tudományos életen kívüli ágazatokra is kiterjesztené; HANGSÚLYOZZA, hogy a megújított „Chartának és Kódexnek” iránymutatásokkal kell szolgálnia a kutatókra vonatkozó munkaerő-felvétel, kiválasztás, illetve jutalmazási és értékelési rendszerek további fejlesztéséhez egész Európában; ezzel összefüggésben FELKÉRI a Bizottságot, hogy elemezze a nemzeti szinten bevált legjobb gyakorlatokat, és 2022-ig nyújtson be javaslatokat többek között a következőkre vonatkozóan: az ún. „tenure track” (határozatlan idejű munkaviszonyt kínáló) rendszerek, a kutatások értékelése, a karrierlehetőségek változatosságának növelése, a munka és a magánélet egyensúlya, a pályakezdő kutatók felvételét és a nemek közötti egyenlőséget elősegítő ösztönzők, az iparral való interoperabilitás, valamint az EURAXESS irányításának és szolgáltatásainak javítása;

25. ÜDVÖZLI az EURAXESS-hálózat, illetve a kapcsolódó szolgáltatások és portálok megújítását és hatókörének kiszélesítését egy olyan tehetséggondozási platform létrehozása érdekében, amely kapcsolódik az EURES-hez és az EUROPASS-hoz, valamint más transznacionális hálózatokhoz, ideértve különösen a nemzeti kapcsolattartó pontok kibővítését, a kutatók és intézmények összekötését és a tehetségek befogadásának elősegítését a különböző országokban és régiókban, illetve azt, hogy mindeközben továbbra is biztosított a zökkenőmentes minőségi szolgáltatás a hálózaton belül; FELKÉRI a Bizottságot és a tagállamokat, hogy közösen alakítsák és dolgozzák ki az EURAXESS kezdeményezés következő szakaszát egy EKT-tehetségplatform létrehozása érdekében;
26. HANGSÚLYOZZA a tudományos kutatás és a kutatói életpálya szabadsága megőrzésének és megerősítésének fontosságát; MEGJEGYZI, hogy a kutatók egyre nagyobb mértékben vannak kitéve fenyegetéseknek, illetve találkoznak gyűlölettel, amikor vitákon vesznek részt, megosztják eredményeiket vagy hozzájárulnak a tudás fejlődéséhez; KIEMELI, hogy a tagállamoknak, a kutatószervezeteknek és a felsőoktatási intézményeknek orvosolniuk kell ezt a problémát;

V. Jobb munkafeltételeket és családbarát környezetet biztosító kutatói életpályák lehetővé tétele

27. ELISMERI, hogy a kutatói életpályák fejlődése általában nem egyetlen ágazaton vagy országon belül történik, és hogy a mobil kutatók jellemzően több kutatói pályát is bejárnak, míg a szociális védelmi ellátásaik²⁶ – többek között a nyugdíjaik – gyakran nem hordozhatók, illetve nem összehasonlíthatók, és sokszor csak abban az országban érvényesíthetők, ahol az erre való jogosultságot megszerezték;
28. ELISMERI, hogy a szociális biztonsági és nyugdíjrendszerek nemzeti hatáskörbe tartoznak, és TUDOMÁSUL VESZI a RESAVER páneurópai kiegészítő nyugdíjrendszer által elért eredményeket, valamint azt, hogy a szervezetek – köztük az alapítványok – és az üzleti szféra általi elfogadás megkönnyítése, valamint a nemzeti rendszerekkel való jobb összehangolás érdekében a portfóliók nagyobb láthatósága és diverzifikációja szükséges;
- HANGSÚLYOZZA, hogy elő kell mozdítani a meglévő eszközök és instrumentumok elemzését, valamint a bevált gyakorlatok megosztását;

²⁶ Lásd a 22. lábjegyzetet.

29. KIEMELI, hogy a karrierlehetőségek javításának részeként elő kell mozdítani a munka és a magánélet jobb egyensúlyát, illetve a családbarát környezetet, ideértve a gyermekgondozást és az iskoláztatást, a karriermegszakításokat, a szülői szabadságot és a kettős pályafutást nyújtó lehetőségeket;
30. HANGSÚLYOZZA, hogy egyrészt elő kell mozdítani az esélyegyenlőséget, az inkluzivitást és a nemek közötti egyensúlyt különösen a pályafutás kezdete és a szakmai előmenetel során – egyebek mellett a vezető beosztásokban is –, hogy csökkenteni kell a bizonytalanságokat, valamint értékelni kell a Covid19 által többek között a nők és a kisebbségi csoportok életpályájára gyakorolt hatást;

VI. Hozzájárás a kiválósághoz, tehetséggondozás és az egyenlőtlenségek mérséklése

31. HANGSÚLYOZZA, hogy fokozni kell a K+F-be történő állami és magánberuházásokat Európában, és támogatni kell a gyengébben teljesítő kutatási rendszereket, hogy növelni lehessen vonzerejüket a képzett munkaerő elvándorlásának, illetve a versenyképesség tartós egyenlőtlenségek miatti visszaesésének elkerülése, valamint a tehetségek minden létező sokféleségükben történő megtartásának előmozdítása érdekében; HANGSÚLYOZZA, hogy a GDP 3 %-ában meghatározott K+F célkitűzés elérése, továbbá az uniós programokon belüli, valamint az uniós és a nemzeti programok közötti szinergiák biztosítása hozzájárul majd ezen célok teljesítéséhez;
32. HANGSÚLYOZZA, hogy fontos támogatni a nemzeti kutatási rendszerek reformját a kutatói életpályák vonzerejének biztosítása és a javadalmazási szintekben tapasztalható eltérések kezelése, valamint a jutalmazási és értékelési rendszerek javítása érdekében; az olyan átdolgozott bizottsági eszközök, mint például a technikai támogatási eszköz és a Horizont keretprogram szakpolitika-támogató eszköze, segíthetik e szükséges reformok megtervezését és végrehajtását; ÚGY VÉLI, hogy a Horizont Európa keretprogram nemi esélyegyenlőségi tervei ígéretes eszközként szolgálhatnak a kutatói életpályákon belüli nagyobb egyenlőség eléréséhez;

VII. Ágazatközi, interdiszciplináris, virtuális és nemzetközi mobilitás

33. HANGSÚLYOZZA egyrészt az interdiszciplináris kutatásnak a kiváló tudományhoz való hozzájárulásban, másrészt az ágazatközi mobilitásnak a tudományos foglalkoztatás előmozdítása, az ismeretek jobb cseréje és elterjedése, a kutatáshoz kapcsolódó készségek szélesebb körének elsajátítása és azoknak a tudományos körökön kívüli igényekhez való jobb hozzáigazítása terén játszott fontos szerepét;
34. HANGSÚLYOZZA, hogy az ágazatközi mobilitás fontos szerepet tölt be abban, hogy komoly foglalkoztatási és szakmai előrelépési lehetőségeket lehessen biztosítani különösen a pályakezdő kutatók számára; KIEMELI, hogy az ágazatok közötti mobilitás sokféle formát ölthet (a tudományos körökből az iparba, az üzleti szférába, a közintézményekbe, a nonprofit szervezetekbe, a kulturális ágazatokba és fordítva, ideértve a vállalkozásalapítást is), és HANGSÚLYOZZA, hogy a képzési és a karrierfejlesztési rendszereknek mobilitási lehetőségeket és orientációs mechanizmusokat kell kialakítaniuk a STEM-területek, valamint a társadalom- és bölcsészettudományok tekintetében; ELISMERI az ágazatközi mobilitásban részt vevő kutatók megfelelő értékeléséhez és jutalmazásához szükséges alkalmas kritériumok fontosságát;
35. ÚGY VÉLI, hogy az ERA4You kezdeményezést a Bizottságnak és a tagállamoknak közösen kell megtervezniük annak érdekében, hogy előmozdítsák a mobilitást és a kiválósághoz való hozzáférést, többek között a K+I terén gyengén teljesítő országokban élő kutatók számára is, és e kezdeményezésnek elsősorban a pályakezdő kutatókat kell megcéloznia, hogy felkészítse őket a tudományos körökön kívüli karrierlehetőségekre; HANGSÚLYOZZA, hogy elő kell mozdítani a nemzetközi és ágazatközi mobilitást, valamint javítani kell a tudományos élet, a vállalkozások és a társadalom közötti kapcsolatokat, tagállami és uniós szinten is lehetőségeket kínálva, valamint a bevált gyakorlatok és az olyan programokon alapuló új rendszerek feltárásával, mint a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések, amelyek a tagjaikat ágazatközi és nemzetközi tapasztalatokkal ruházzák fel;

36. MEGERŐSÍTI, hogy szilárd partnerségeket kell kialakítani a tudományos körök és a nem tudományos ágazatok között a készségigények feltárása, valamint a kutatóképzés és a karrierfejlesztés érdekében; HANGSÚLYOZZA az iparágakkal partnerségben kialakított, a tudományos körök felelőssége alá tartozó olyan doktori képzések fontosságát, amelyek a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések keretében már megvalósított bevált gyakorlatok kiváló példáiként szolgálnak, és amelyek virtuális eszközöket is alkalmaznak;
37. ÚGY VÉLI, hogy Európában a tehetségek bevonása és megtartása céljából jobb feltételeket kell teremteni a pályakezdő kutatók számára, elő kell mozdítani a nemek közötti egyenlőséget, fel kell számolni a még meglévő adminisztratív akadályokat, és elő kell mozdítani a meritokráciát, valamint a nem lineáris életpályákhoz kell igazítani a javadalmazási, a szociális biztonsági és a nyugdíjrendszereket;
38. ÚGY VÉLI, hogy érdemes a nemrégiben létrehozott, fenntartható finanszírozásra vonatkozó taxonómiát alkalmazni az innovatív vállalkozások és a vállalkozói tevékenységek előmozdítása, az iparban, a kkv-kban és az üzleti vállalkozásokban folytatandó kutatói életpályák ösztönzése, valamint az üzleti és a magánszektorbeli K+F szintjének és hatókörének növelése érdekében;

VIII. Az európai felsőoktatási térség és az Európai Kutatási Térség közötti szinergiák

39. EMLÉKEZTET arra, hogy tovább kell fejleszteni az EKT, az európai oktatási térség felsőoktatással kapcsolatos elemei és az európai felsőoktatási térség (a bolognai folyamat) közötti erősebb szinergiákat és összeköttetéseket; ÚGY VÉLI, hogy az „új EKT” és az európai oktatási térség közötti szinergiákat a tagállamokkal és az érdekelt felekkel közösen kidolgozott, a felsőoktatás átalakítására vonatkozó átfogó menetrend révén lehetne megvalósítani, és e szinergiák lehetővé teszik az európai felsőoktatási ágazat szerepvállalásának növelését oktatási, kutatási, innovációs és a társadalom szolgálatához kapcsolódó küldetéseiben; KIEMELI, hogy a kutatói életpályák javításának, valamint a tanulással és az oktatással kialakított kutatási kapcsolatok megerősítésének és a kutatásalapú oktatás támogatásának e menetrend fontos elemét kell képezniük;

40. az EKT, az európai felsőoktatási térség és az európai oktatási térség közötti teljes körű szinergiák biztosítása érdekében FELSZÓLÍTJA a Bizottságot, hogy támogassa a tagállamokat az európai felsőoktatási intézmények közötti zökkenőmentes és ambiciózus transznacionális együttműködés megvalósítását célzó szakpolitikai intézkedések kidolgozásában – különösen a gyakran összefonódó tudományos és kutatói életpályák terén –, előmozdítva az inkluzivitást, támogatva a kiválóságot és növelve az európai felsőoktatási ágazat nemzetközi versenyképességét, és ezáltal fokozva az intézmények vonzerejét az Európán belüli és kívüli tehetségek számára;
41. ÚGY VÉLI, hogy az ERASMUS+ program által támogatott és a Horizont 2020 program által kiegészített „Európai Egyetemek” kezdeményezés szintén kulcsfontosságú elemnek számít a szinergiák szempontjából; EGYETÉRT azzal, hogy az „európai egyetemek” szövetségei és a helyi ökoszisztémákkal kialakított partnerségeik megfelelő platformokként szolgálhatnak egyrészt a kutatói életpályák interoperabilitását elősegítő lehetséges modellek tesztelésére, másrészt a kutatási és oktatási szempontokat egyaránt figyelembe vevő közös munkaerő-felvételi rendszerek, illetve képzési és karrierfejlesztési rendszerek lehetőségeinek feltérképezésére, valamint az új jutalmazási és értékelési rendszerek – többek között a kutatásalapú oktatás – tesztelésére; és FELKÉRI a Bizottságot, hogy elemezze e kísérleti tevékenységek eredményeit, és tegyen javaslatokat a fent említett szempontokat is figyelembe véve;
42. KIEMELI, hogy az Európai Innovációs Tanács (EIC) és az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) nagy potenciállal rendelkezik a felsőoktatási ágazat tekintetében a kutatók vállalkozói készségének támogatása, valamint az európai induló innovatív vállalkozások és kkv-k megalapításának és léptékváltásának támogatása terén;

IX. Nyomon követés

43. ÚGY VÉLI, hogy a kutatói életpályák, valamint a doktori és posztdoktori fokozattal rendelkező tehetségek áramlásának nyomon követésére – beleértve a földrajzi és ágazati mobilitást és a munkakörülményeket is – szolgáló megfigyelőközpont létrehozása lehetővé fogja tenni a kutatói életpályák fenntarthatóságának és vonzerejének, valamint az egyenlőtlenségekben bekövetkező változás szintjének a vizsgálatát; EGYETÉRT azzal, hogy a kutatói szakmára vonatkozó európai megközelítés alapvető fontosságú a mobilitásra és a tehetségek cirkulációjára vonatkozó statisztikai adatok létrehozásához, valamint a tendenciák, minták, készséghiányok, nemek közötti szakadékok és munkaerőpiaci dinamikák azonosításához; és FELKÉRI a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködve hozzon létre egy olyan, az uniós fellépések értékelését lehetővé tevő állandó, átfogó és átlátható nyomonkövetési rendszert, amely figyelembe veszi a különböző érdekelt felek igényeit; arra KÉRI a Bizottságot, hogy ossza meg a jelenleg az OECD-vel közösen kidolgozás alatt álló tanulmány eredményeit az állományokra és a javadalmazási feltételekre vonatkozó jobb adatok kinyerése érdekében; emellett FELKÉRI a Bizottságot, hogy gyűjtse össze és átlátható módon ismertesse az EU-n belüli, az uniós keretprogram által támogatott mobilitási áramlásokkal kapcsolatos adatokat;

X. Az EKT-hez kapcsolódó kiemelt intézkedések

44. FELKÉRI a tagállamokat és a Bizottságot, hogy a munkaerő-felvétel és a szakmai előmenetel ösztönzése érdekében fejlesszék a pályakezdők készségeit és a számukra nyújtott képzést, valamint mozdítsák elő a kutatói karrierlehetőségek bizonytalanságának és a generációk közötti egyenlőtlenségnek a mérséklésére irányuló intézkedéseket, és biztosítsanak fenntartható, kiszámítható és vonzó kutatói életpályát a pályakezdő kutatók számára; és FELSZÓLÍTTA a jövőbeli elnökségeket, hogy fejlesszék tovább és vizsgálják meg ezt a lezáratlan kérdést;
45. ÖSZTÖNZI a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy, a kutatói életpályák megfigyelőközpontjának végrehajtására irányuló ütemtervre vonatkozóan annak érdekében, hogy megbízható adatokat lehessen szolgáltatni a mobilitásról, a karrierlehetőségekről, a foglalkoztatásról és a munkakörülményekről;

46. JAVASOLJA a tagállamoknak, a kutatási és technológiai szervezeteknek és a nem tudományos ágazatoknak – így különösen az üzleti szektornak –, hogy fontolják meg a sokszínű karrierlehetőségek kialakítására irányuló összehangolt fellépést a készségkereslet és -kínálat közötti eltérés mérséklése és a doktoranduszok elvárásainak való megfelelés érdekében;
47. arra ÖSZTÖNZI a tagállamokat, hogy a fent említett területeken végrehajtott K+I beruházásokat és reformokat nemzeti szakpolitikáikban kiemelt fontosságúként kezeljék; továbbá FELKÉRI a tagállamokat és a Bizottságot, hogy ezt a kérdést az EKT jövőbeli szakpolitikai menetrendjének keretében vizsgálják tovább;
48. FELKÉRI a tagállamokat, a Bizottságot, a felsőoktatási intézményeket, a kutatószervezeteket és a kutatásfinanszírozó szervezeteket, hogy működjenek együtt a modern értékelési és jutalmazási gyakorlatok széles körű fejlesztése és alkalmazása céljából annak érdekében, hogy megfelelő ösztönzőket határozzanak meg többek között a nyílt tudományos gyakorlatok tekintetében.
-